

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an . . . . . 20 cor.
 pe 6 luni . . . . . 16 cor.
 pe 3 luni . . . . . 5 cor.
 pe 1 lună . . . . . 2 cor.
 Pentru România și străinătate pe un an
 40 franci.

Manuscrisurile se acceptă înapoi.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERȚIUNILE:

de un rând garson: prima dată 10
 franci; a doua oară 12 franci; a treia
 oară 15 franci de fiecare publicație.

Costul abonațiilor, cât și înscrisele
 trebuie să se plătească în Avans.

Telefon pentru oră și comunicatii

Inscrierile se acceptă în avans.

Catolicismul în politică.

O parte a Slovacilor are nenorocirea să aparțină bisericește la biserica romano-catolică. Aceștia au să supoarte două cruci: una este crucea presiunii și corupțiunii guvernului politic, și apoi crucea presiunii guvernului bisericesc rom.-cath., ambele dușmăne de moarte naționalităților. Cea dintâi sășă mai ales umerii poporului; ear a doua sășă umerii conducătorilor poporului, adică preoților cari în biserica autocrată apușă stau la absoluta discrețiune a episcopilor.

Claudiu Vaszáry, primatul Ungariei a sășă terorizeze preoțimea rom.-catolică de naționalitate slovacă prin următorul ordin sășă vicarul primatului Jedlicska Pál, din Nagyszombat.

«Ilustrisime și reverendisime domnule ear! Așa sunt informat, că din incidentul războiului politic cari sunt în decurgere în arhiepiscopia mea și mai ales în partea de pe lângă vicariatul din Nagyszombat, aruncă un partid, care nu stă pe baza națională maghiară, ci din contră, are tendințe anti-maghiare. Cu toate că sunt convins despre onestitatea și conduita patriotică a preoțimei rom.-cath. în de necesar să o declar, că m'ar sășă prea dureros și nespuse de mult aș re-șășă, dacă s'ar întâmpla, că împotriva așteptărilor mele, s'ar afla între preoțimea mea un partid, care ar pași cași candidatul unui partid, ori chiar numai ar partini cași candidatul unui atare partid. Respectuos și cu încredințare pe ilustritatea Voastră, a aduce în mod

potrivit la cunoștința preanonatului preoțimii din vicariatul Nagyszombatului declarația ce o fac aici. Budapesta, 19 Ianuarie. Claudiu, cardinal-primat».

Sub jurisdicțiunea vicariatului Nagyszombat se află Veselowsky și Valasek. Lor și bietei preoțimii naționale Slovacesti sună acest neaz, care însămnă atâta cât un ucaz al țarului rusesc, cu aceea deosebire, că Vaszáry Kólos nu trimite preoțimea națională în Siberia ci pe stâncile Ungariei superioare, pe un fel de Taigetos.

Va sășă zică biserica apuseană prin rostul primatului ei dec' război de exterminare a partidelor de naționalitate, și când ridică crucea asupra partidului național, își declară biserica de națională maghiară. Admite adeseori la ori care partid stător pe bază maghiară (magyar nemzetű alapon álló párt), guvernamental, kossuthist etc. numai la partid de naționalitate nu, care după domnul primat ar fi partid anti-maghiar.

Și într'adevăr văzurăm cum preoțimea rom.-cath. din Oradea-mare s'a făcut kossuthistă, ca să trântescă pe calvinul Tisza Kálmán, văzurăm cum popa rom.-cat. Hock s'a bătut cu drabații în parlament ca să trântescă pe calvinul Tisza István și preoții rom.-cat. din Arad după-ace predicară în biserică contra lui Tisza, votară pe kossuthistul Barabás și chiar contra coticului Vörös László, căci scopul sfîntește mijloacele: calvinul Tisza sășă cază din șefia guvernului, și văzurăm cum jezuiții catolici alarmară saloanele aristocrației maghiare catolice și cocoanele își trimeteau bărbații în «luptă sfântă catolică» contra calvinului

Tisza István, când însă vorba e de mișcare a naționalităților, atunci peste sentimentul confesional se înalță sentimentul maghiarității sale și dă mână de ajutor calvinului ca să te răpună, precum o dovedește circulara primatului Claudiu. Aceasta va sășă zică, clerul catolic este mai înainte maghiar, apoi catolic.

Enunțiamantul primatului papal este clar: oprește preoțimea dela politica de naționalitate pe care o declară de anti-maghiară și admite numai politica națională maghiară (magyar nemzetű), sau cu alte cuvinte: nu recunoaște ființa naționalităților din țară de cât numai ființa națiunii etnice maghiare. Vaszáry a pus crucea în serviciul politicii de maghiarizare.

Circulara și-a avut efectul. Candidații naționali din Slovacime au căzut toți la alegerile dietale. Aceea-ee guvernul politic nu a putut face, a făcut guvernul bisericii catolice în numele sfintei cruci.

E treaba Slovacilor ce concluziune își vor trage din ingerința politică a primatului Vaszáry, pentru asigurarea caracterului lor național față de clerul catolic.

Roma locuță. Sășă se clarifice dar naționalitățile pe toată linia, că Roma le-a enunțat sentința de moarte.

În Bacica sunt Șocații și Bunevații catolici. Catolicismul a suprimat acolo ori-ce mișcare națională și nimărul nu i-a venit în minte a sășă ocupa cu pricina izolării Șocaților și Bunevaților de sângele lor, de Sârbi. Au fost preoții rom. catolici la mijloc, cari au spart unitatea partidului național sârbesc, căci de, vorba lui Vaszáry, un catolic nu

ROMÂNII din MACEDONIA.

Numeroase ziare franceze și grecești chiar în *interview al dlui Delymanis* dau statistica oficială a elenismului și a școalelor sale din Macedonia. Eată statistica vilaetelor Monastir și Salonic, prin care se năzuște a se dovedi că „Macedonia, din punct de vedere etnic, e elenă“:

Musulmani	634,017
Greci	653,795
Bulgari	332,162
Românomani	12,053
Aromâni serbomani	17,076
Evrei	53,147

Această statistică, așa zisă din 1904, nu e oficială, nici exactă. Dar, chiar de s'ar adăuga și această enumerare fantazistă ar fi ogliunda realității, ce ar urma de aci?

Atrag în special luarea aminte a cetitorilor asupra modului cum se face în Macedonia numărarea populației. Să deschidem istoria.

Până în 1886, statistica se făcea astfel: de către Musulmani, — Albanezi, Turci sau Slavi, și de alta, creștinii bisericii orientale, — Rumii, și de zic Rumii tuturor creștinilor bisericii orientale, adică Români. Catociilor, fie Germani, francezi sau Italieni le zic Francezi.

În 1886, Bulgarii, cari dela 1870 aveau o biserica națională, — exarchatul, — cerură o statistică nouă. Astăzi supuși sultanului formează trei grupuri: Musulmani, patriarhiști sau Greci patriarhiști sau Bulgari.

Printre cei 625,000 „Greci“ ai dlui Delymanis cari în realitate sunt patriarhiști dela Rum-Clis (biserica ortodoxă), sunt Greci dar și Români, Slavi și Albanezi. Chiar Arabii, Sirienii, sau creștinii de origine turcească, din Asia, cari vorbesc turcește, — și în de biserica ortodoxă, sunt socotiți printre Rumii.

Să vedem acum ce-o fi însemnând Rumânomani, cari se socotesc a fi în număr de 12,053?

Ar fi greu să găsim o statistică, fie ea oficială sau nu, dar eclesiastică, în care să figureze Rumânomani. Dar Aromânii sârbomani? Care e această ciudată grupare etnică?

Nu sunt Sârbi, deoarece-ee ei trec printre patriarhiști, dar sunt Aromâni sârbomani? E o ingenioasă născocire.

Ca să arătăm că această statistică e falsă e de ajuns să spunem că așa zisa statistică oficială numără 53,000 Evrei în cele două vilaete, pe câtă vreme numai în Salonic sunt poate 80,000 Evrei, din 125,000 sau 130,000 locuitori. La Monastir sunt 15,000 Aromâni, nu Greci. În vilaetul Monastir statistica numără 279,000 Greci. În realitate sunt 65,000 Eleni. Celelalte 214,000 sunt patriarhiști, adică Aromâni, Albanezi și Slavi. Numai Aromâni sunt aproape 150,000.

E bine să luăm în seamă și contradicțiunea dintre afirmațiile dlui Kasazis, rectorul universității din Atena și reprezentantul propagandei grecești în străinătate și dl Delymanis. Cel d'ntăiu afirmă că sunt „53,053 Aromâni“, iar celălalt „53,053 „Românomani“.

Ar fi prea puțin, numai 12,000 Aromâni în vilaetele Monastir și Salonic, și nici n'ar merita atâta cerneală. Din fericire avem martori.

O mulțime de călători și scriitori de valoare, precum Wiliam Martin Leake, V. Bérard, Emile Picot, Thünmanu, Xenopol, Cusinery, Gustave Weigand, Han, Bolintineanu, Burada, etc. afirmă că Aromânii ocupă teritoriul cuprins între Crușova la Nord, Vodena și Larissa la Est, că la Vest ocupă Arta, Janina și Elbassan (Epir) și că sunt aproape 600,000 la imperiul otoman; alții merg până la 1 milion 200,000.

Dar toate astea sunt părerile unor Francezi, Germani, Englezi sau Români, să ascultăm mărturia dlui Rangabe, cel mai eminent erudit al Greciei moderne, om de Stat, fost ministru al afacerilor străine și trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la Paris și Berlin.

Di Rangabe scria în 1856, în revista Pandora din Atena:

„Românii din Grecia, Macedonia, Epir și Tesalia sunt colonii venite din România propriu zisă. Aceasta se vede nu numai din denumirea și limba lor comună, dar și din numele de Mergalo-Vlahi (români mari), nume dat Românilor dela Pind. Comparându-le figura, statura și caracterul se vede că sunt de origină latină.

„Românii care locuiesc astăzi Grecia, Tesalia, Epirul și Macedonia sunt peste 600,000.

Di Rangabe scria aceste rânduri în 1856.

Să trecem acum la școli. Statistica școlară — spune dl Delymanis, e criteriul cel mai sigur pentru judecarea „vitalității unei naționalități“.

Grecii au 521 școli, cu 587 institutori și 32,534 elevi, în vilaetul Salonic, pe câtă vreme Bulgarii au numai 319 școli, cu 493 institutori și 9544 elevi; Românii 10 școli și 28 institutori și Sârbi 21 școli și 54 institutori.

poate aparține partidei de naționalitate. Să o știe aceasta și Șocații și Bunevații din Bacica. Frații Sârbi se vor îngriji să o aducă aceasta la cunoștința fraților lor de un sânge.

Mai avem și noi o chestie delicată cu catolicismul, chestia gr.-catolicilor, pe care acum vor să-I absoarbă cu totul în autonomia bisericii rom. catolice.

Dar' în vîrstă sunt căpeteniile politice gr.-catolice, mărturisească de sine, cum adecă pot concorda teza de predilecție debitată de gr.-catolicilor, că mai nainte catolici apoi Români; cu antiteza lui Vaszary, că mai nainte maghiar apoi catolic? Cum esplică tendințele de absorbire totală în biserica politică a lui Vaszary? Apoi intrigele contra părintelui Mangra, că s'a făcut guvernamental, în vreme-ce episcopul Radu a încercat să aducă întreg comitetul și conferința națională în poala lui Tisza și și-a candidat cu program acceptabil de primatul Vaszary, pe directorul său gimnazial din Beiuș? și boicotarea părintelui Lucaciu cel cu program național? Oare nu înseamnă aceasta vorba lui Vaszary Kolos, că: cu ori-ce partid numai cu partid național nu?

Scriitorul acestor șire este ortodox, dă cuvîntul gr.-catolicilor naționaliști în chestia catolicismului maghiarizator.

Cine va fi ascultat de Majestatea Sa?

Cancelaria de cabinet a compus deja lista politicianilor, la sfatul cărora va recurge Majestatea Sa, pentru a deslega criza. Se telegrafează din Viena următoarea listă: contele Tisza István, Hieronymi Károly, Lukács László, Széll Kálmán, contele Andrássy Gyula, conte Zichy Aladár, conte Zichy János, bar. Bánffy Dezső, conte Csáky Albin și Wekerle Sándor.

Despre Kossuth și Apponyi deocamdată nu e vorbă, dar se crede că se va cere și opiniunea acestora.

Un interview al contelui Tisza.

După dezastrul, la care nimeni nici prin vis nu s'ar fi putut aștepta, un colaborator al marelui ziar englezesc «Times» l-a căutat pe contele Tisza, intervievându-l asupra situației. Contele Tisza a fost foarte consternat și enervat cea-ce se vede și din răspunsurile ce l-a dat.

Colaboratorul i-a adresat două întrebări:

— Vă rog, să Vă declarați Excelență, asupra rezultatului alegerilor.

— Nu citești d-ta ziare? Din ziare poți afla totul. Cădere pe toată linia. La asta nu puteam fi pregătiți.

— Permiteți-mi Excelență, să Vă aflu opiniunea cu privire la noua formațiune ce va trebui să nască de aci.

— Te rog, în ce privește întrebările d-tale cu privire la constelațiunea politică, a te adresa cu ele dlui Kossuth Ferencz, pentru-că dînsul e prezidentul opoziției aliate, care a obținut majoritatea și așa dînsul e chemat a face declarațiunile acestea. Peste tot în ori-ce chestiune politică, te rog a te adresa sub Erzsébet körut 35, unde de prezent se făurește viitoarea politică a Ungariei.

După ironisarea aeeasta a situației, Tisza a concediat pe colaborator și s'a retras.

DEMISIA CABINETULUI.

Că cabinetul deja Vineri, după ziua întâia a alegerilor s'a hotărît să-și dea demisia, e neîndoios; vestea aceasta a dus-o verbal la Viena contele Khuen Hédervary, dar actual formal de demisiune îl va prezenta contele Tisza personal. După dispozițiunile de pîn'aci, contele Tisza, va sosi azi, Marți în Budapesta și mâne seară, ori mai târziu Mercuri va merge la Viena. Demisiunea cabinetului și noua încredințare provisoră a lui, va fi publicată înaintea de întrunirea Dietei, în foaia oficială.

Una și bună!

În ajunul conferinței naționale dela Sibiu se știe, gazeta brașoveană a dus o campanie detestabilă, căutând să desmânte pe fruntea a lua parte la acel mare act național.

Se înțelege, afară de frații Hosszu Deva și Don Chisoții clujeni, nimeni nu a luat în seamă palavrele brașovene, ci acestea au servit numai presei maghiare de armă împotriva luptătorilor partidului național.

Organul român dela Brașov a urmasat să combată pe frații intrați în foc, ceea ce a indignat pe toată lumea românească. Oamenii cu judecată cu drept cuvînt se treabă: Este oare la mijloc numai lipsa judecătă sănătoasă, ori și mișelie?

Destul că atitudinea aceasta a scos sărite pînă și pe «Telegraful Român», în numărul din urmă scrie următoarele adresa nepricipositorilor dela Brașov:

Un aliat bun a găsit guvernul și opoziția maghiară unită și în ținuta neloială și nedeașă a ziarului „Gazeta Transilvaniei“, care de încetat a avea trecerea și autoritatea ce s'ar veni unui ziar vechiu cotidian, a băgat tot zizanie între Românii, și aceasta a fost biniștră „foștilor pasiviști“, că la Sibiu s'a iată așa un „conventicul“ și nu au fost toți pentru activitate.

Ce deosebire între dl Murășan, — să nu ierte asemănarea — și ilustrul nostru domn Mocsonyi.

Dl Mocsonyi — după ce s'a cunoscut rezultatul conferinței — să fi zis: „Nu am pentru activitate, dar decretată odată prin legal, suntem dator să spriginim curentul și nu facem nici o pedecă, pentru că să pînă în parlament cât de mulți fii ai neamului nostru“.

Dl Murășan pururea nemulțumit și odată deplin orientat, de astădată s'a insusit din „Răvașul“ și s'a coborît dela înălțimea stătea odinioară „Gazeta“ la rolul de specie mai urîtă — a intrigantului politic. Ce și zicînd domnul Murășan?

N'am fost eu la conferință, nu am eu cel puțin un discurs fulminant de vre-o ore, conferința nu e conferință, e un conventicul și conclusele ei nu obligă pe semizele.

Puținii cetitori de pe țeara Olului de s'au inspirat, și nefiind pentru ei obligator clusul conferinței din Sibiu, s'au ținut orb de — Mikszáth.

Dl Delyanni se înșeală căci cetind „Monitorul Oficial“ al României dela 8 (21) Maiu 1904, se vede că numai școlile din vilaetul Salonic, subvenționate de România sunt în număr de 28, cu 69 institutori.

În vilaetul Monastir, sunt 477 școli grecești cu 676 institutori și 27,106 elevi, pe cîtă vreme școlile bulgare sunt numai 242, cu 380 institutori și 8767 elevi; 33 școli sârbești, cu 260 institutori și 1142 elevi și 30 românești cu 117 institutori, și profesori și 1619 elevi.

Această superioritate a instrucțiunii grecești se explică istoricește. În 1865 nu era nici o școală românească. Toți Aromânii populau școlile grecești. Chiar astăzi Aromânii, Albanezii și Slavii populează școlile grecești; căci Grecii n'au școli în satele grecești, pe cîtă vreme în orașele și satele ocupate de Aromâni și Albanezi, se află câte una sau mai multe școli grecești. D. Delyanni ar fi trebuit să dovedească că majoritatea populațiunii școalelor grecești nu se alcătuesc mai mult din elementele străine, ear nici de cum că au sau n'au o populație școlară superioară școlilor celorlalte naționalități macedonene. E ușor de stabilit adevărul. După un articol de N. Papahagi, apărut în „Curierul Balcanilor“ în vilaetul Monastir din 33 de districte numai în 7 sunt Greci, cu toate că dl ministru al Greciei a afirmat în interviue publicat în „Le Temp“ că sunt 279.964 Greci în acest vilaet. Din aceste 7 districte numai în Serfida, Nasselita Cojani comunele grecești cu câte-va focare de cultură destul de însemnate. În celelalte centre ca: Monastir, Crușova, Tirnova, Magarova, Gopeși, Moloviște,

Elbasan nu e picior de grec dar sunt mai multe școli grecești, populate de copii Aromâni.

D. Delyanni mai afirmă că „în Macedonia nu sunt Români, ci numai Aromâni, cari prin antecedente, simțeminte, moravuri și limbă care nu e românească, iin cu Grecii ear nu cu Români“. Lăsînd la o parte declarațiunile diferiților călători străini cari s'au indeletnicit cu chestiunea macedoneană și cari au depus în favoarea Românilor, să aducem aminte d-lui ministru al Greciei că spusele d-lui Rangabe, după cari Aromânii sunt colonii din Românaia, cu aceleași obiceiuri și limbă ca și Români propriu ziși.

Dar dacă limba Aromânilor e românească s'ar părea că simțemintele le sunt grecești.

Este, într'adevăr, o miuoritate grecomană. Dar fenomenul acesta s'a produs și la Bulgari, Albanezi și Sârbi, printre cari află destul grecomani.

Cine spune însă că Aromâni sunt cei mai buni prieteni ai Grecilor, nu cunoaște istoria.

De trei zeci de ani ei duc o luptă înversunată ca să-și afirme individualitatea etnică față de Greci. Clerul persecută astăzi pe Aromâni mai rău ca ori cînd, excomunicînd pe toți cei ce-și trimit copiii la școlile românești.

Încă o dovadă mai e și circulara trimisă de dl Gryparis, la 3 Noembrie 1904, tuturor autorităților consulare elene din imperiul otoman atrăgînd atenția consulilor greci asupra conflictului dintre Patriarh și episcopii opoziționiști ai Sinodului și invitîndu-i să facă propagandă de Joachim III, de oarece căderea Patriarhului ar însemna triumful adversarilor noștri și mai ales al Românilor cari, după părerea Patriarhului și a

întregului Sinod, sunt vrășmași neimpedecă Sfinției Sale din pricina autorității și înrii sale...“

Această circulară arată că Grecia și reprezentanții ei tratează Macedonia ca pe o provincie grecească.

În scurt, în Macedonia și Epir sunt aproape 90 școli românești, cari fac progrese mari toată lupta grozavă ce au de susținut contra rului grec.

Se vorbește mult de frumșetea civilizației etnice care ar salva toată populația macedonă. Ar trebui însă ca această cultură să se marteze altfel, nu prin violențe săvârșite de păpăși și episcopii asupra stabilimentelor românești prin afurisenii aruncate contra ori căruia Aromân ce s'ar da de Român și să nu fie susținute actele de terorism ale bandelor organizațiilor subvenționate de comitetele elenice.

(L'Européen. — Al. C. Orășanu)

H A Z.

D'ale copiilor.

— E adevărat, mamă, — întreabă Pușchin că pămîntul se întoarce în jurul soarelui?

— Da, draguță.

Și Puiu, după o adîncă gîndire:

— Dar cînd nu e soare?..

*

La birt.

— În sfîrșit, pentru prima oară găsim eu o socoteală mai nepipărată.

Chelnerul, repede:

— Dă-mi voe, d-le, poate că e vre-o gră...

D'ALE ALEGERILOR.

*Căderea candidatului național Ioan Pepa. —
Vinderea lui din partea unor preoți.*

Rittberg, 30 Ianuarie.

De când a pășit P. On. Domn protopop Ioan Pepa de candidat de deputat cu program național, alegătorii din cercul Rittberg — Români și părți — erau entuziasmați până la extrem, așa că alegerea o credeau sigură. În presara alegerii adevărate Miercuri seara, au sosit la Buziaș alegătorii din Sacoșul-ung. în număr de 175, cari băgaseră spaimă în contra candidat Csepregy István, guvernamental, care se afla în Buziaș. Candidatul nostru în aceia zi era în Rittberg a lua dispozițiuni de încortelare. La întoarcerea lui seara alegătorii din Sacoș împreună cu cei din Buziaș și poporul de peste 1000 persoane în frunte cu preoții Vichentie Pirtea din Sinersig și Aurel Magheț din Sacoș, cu muzica din Dalce iasă într-o împănare a candidatului la gară, de unde în triumf îl aduc până la locuința sa. Mulțimea percurge apoi strada principală între doine și strigăte de „Să trăiască Pepa“ și întorcându-se seara la 7 ore la casa candidatului, preotul Pirtea într-o vorbire înflăcărată arată meritele naționale ale candidatului și îndeamnă alegătorii să-și dea votul pentru candidat național. P. O. Domn Ioan Pepa care după 32 discursuri program și nute în timpul acesta rece în diferite comune și liber era aproape cu vocea pierdută, mulțimește pentru această manifestațiune de iubire și declară solemn că va lucra numai pentru binele poporului dacă va fi ales.

La 2 ore din noapte muzica prin „Deșteaptă-te Române“ chiamă alegătorii să se adune spre a merge la Rittberg. Entuziasmul de seara nu perise nici acum și vre-o 300 de alegători mergeau veseli și cântând spre gară. La Niczkidorf era să ne aștepte încă 200 alegători din Silaș și Vucova. Dar' ce să vezi în loc de 200 de alegători, găsim numai 28 cari pe furiși urcau trenul. Indată am fost în curat cu situațiunea, dușmanul intrase peste noapte în rîndurile noastre și cu banii grei ne-a cumpărat alegătorii, dând pentru un vot 20—300 cor. Din acest moment căderea noastră era sigură, dar' nime nu voia să creadă, trăind în speranță că cei cumpărați vor vota totuși cu noi. Dar' când au început a vota comunele cumpărate s'au convins de tristul adevăr. Până la amiază eram tot noi în majoritate, indată ce a început aceste comune a vota perdeam mereu până ce seara ne-a întrecut cu 630 voturi. Candidatul nostru a primit 704 voturi ear' Csepregy 1334 voturi.

Pe la amiază vin contrarii, pe când căderea noastră era sigură, să se tocmească să ne retragem; dar' iubitul nostru candidat zice: „Măi fraților, nu stau cu nime de vorbă, dacă cad vreun să cad cu cinste și omenie și să se știe că am dus luptă cu mare jertfă până la sfîrșit pentru neamul meu“.

Măhnirea între alegătorii era mare că nu putem duce steagul la biruință, și cât e zicalica au stat săracii afară în nea, că locuința nu am căpătat fiind în sat străin de neamul nostru, ci numai 3 case pe care le-am plătit foarte scump. Despre terorizări și amenințări din partea organelor administrative nici nu vorbim că acelea sunt pretutindenea, ci voesc să vorbesc despre un popă vânzător de neam și de mai marele său. Un caracter atât de mârșav, un Iuda atât de încarnat nu cred să mai fie undeva. În conferința de candidare era atât de insufletit (să înțelege prefăcut) încât nime nu ar fi crezut că tocmai acesta să ne vîndă.

Cu o zi mai înainte de alegere vine la Di protopop și îi spune că are atâția și atâția alegători, și peste noapte vine pe furiși în Buziaș și pactează cu Csepregy și îi vinde toate voturile. Dimineața în ziua de alegere în loc să fie o casă să-și vadă de alegătorii el e în Buziaș și împreună cu noi merge la Rittberg zicînd că a-casă face „treaba bună“ muerea lui. — Ajuns în Rittberg îl vedem cu pantlică ungurească la mână și în sermana pălărie popească, era adevărat constabler unguresc. La votare i-a picat soarta să voteze la comisiunea unde eram eu bărbat de încredere. Toți alegătorii din Ulnic, afară de nemernicul părinte Ilie Cocos, dascălul Constantin Radu și doi epitropi, cari au votat cu Pepa, pentru ochii ochii lumii ceilalți toți cu Csepregy.

Părinte Cocos, aceasta obrăznicie și înșelăciune ce ai comis nu putem să ți-o ertăm, ci te provoc ca speșele constituționale cu care ai în-

șelat șeful Diale să le restituie că altcum nu răspundem pentru urmări. Pe lângă popa Cocos sunt alții ca de exemplu părintele Ștefănescu din Bernii care nu s'a rușinat în fața candidatului nostru a apărea ca constabler unguresc și părintele Stoia din Șipet care a votat cu Csepregy.

Dintră preoții și comune cei mai bravi au fost părintele Ciocoi din Vucova, Margineanț din Birda și comuna Buziaș a căror alegători toți au votat pentru candidat nostru. Onoare lor că și-or păzit turma de lupi răpitori.

Sinersig, în 30/1 1905.

Revoluția din Rusia.

Cu data de 29 l. c. au sosit știri numai semi oficioase din cari reiese tendința de a falsifica lucrurile. E de necrezut că poporul revoltat să se fi liniștit în timp atât de scurt.

Cele mai noi știri sunt următoarele:

Moscvă, 29 Ian. 10 ore înainte de prânz. Orașul e liniștit. Nu se mai văd grupări. Poliția a aplecat cele mai extreme mijloace.

Varșovia, 29 Ian. Eri după prânz grupuri de lucrători au silit căile ferate comune să-și retragă vagoanele. Circulația pe străzi e mică de tot. În Calis au stricat atelierelor căilor ferate comune. Magazinul trenurilor Varșovia—Viner sunt păzite de miliție. Greva se întinde mereu. Și în nivoul atelierelor căilor ferate se întinde greva. Eri după plătirea lefurilor zilnice a erupit greva în toate fabricele. Pe străzi defilează grupe demonstrante, nu s'a întâmplat nici o ciocnire. Au deținut 30 persoane. Seara la orele 6 s'au închis prăvăliile. S'au închis și școalele.

Greva se potolește. — St. Petersburg, 29 Ian. Azi au început din nou lucrările 1775 de lucrători în noua fabrică de postav, 690 în fabrica de arte manuale, 500 în fabrica Tentelev de chimie, 700 în fabrica Vargumin și 2240 în fabrica de trăsuri. Fabrica Putilov speră că în câteva zile își va putea reîncepe lucrările în ordine.

Moscvă, 29 Ian. Greva scade din ce în ce. Afară de 6 în toate fabricile se continuă lucrările. În cercul zidarilor se colectează iscălituri pentru o adresă de supunere.

St. Petersburg, 29 Ian. Lucrătorii artelor Kolpino s'au adresat prin preoții lor către mitropolitul Antonius și l'au rugat să intervină pe lângă țar. Să asigure pe țarul că dorințele lor sunt numai economice. Metropolitul a promis lucrătorilor, că va înainta țarului cererea lor.

St. Petersburg, 29 Ian. Oficerii regimentului Semonovski, cari au condus atacul cu ocazia răscoalei, au primit scrisori prin cari li amenință cu moartea.

Saratov, 29 Ian. Toți lucrătorii tramvaiurilor și ajutorii lor, aseară au încetat lucrările. Elevii gimnasiilor și ai școalei reale, eri n'au voit să ia parte la preleperi. Când studenții au eșit dela școală Kazacii de gardă au dat în ei. Seara deputații din oraș și din cercuri au ținut adunare, în care au hotărât, să trimită o deputație la guvern și să-l roage ca să examineze cazurile, să pedepsească pe vinovați ear' cu copii să se poarte în mod uman.

Proclamația S-tlui Sinod. — St. Petersburg, 29 Ianuarie. St. Sinod cu ocazia ultimelor evenimente a adresat o proclamație către credincioșii săi în care zice:

„În asemenea momente când toți trebuie să fie în bună înțelegere și să țină unul la altul pentru apărarea patriei, în capitală și în alte orașe a erupit greva. Sute de mii de credincioși agitați de inimi intern și externi, sub pretext că vor să-și recâștige cu forța drepturile călcate în picioare, au încetat lucrul. Mulți cetățeni pacifici au rămas fără pâine, mulți soți și-au jertfit viața fără folos. Fără părere de rău și amărăți au văzut în rîndurile lor un preot mizerabil, care în mod temerar și-a călcat jurământul sfânt în picioare și acum stă sub osânda bisericească. Nu s'a sfîșit să dea în mâinile lucrătorilor sfânta cruce, și praporii din biserică și icoanele sfinte, ca sub scutul acestor scumpe relicvi să conducă cu atât mai sigur pe lucrătorii credincioși, la revoluție și pe mulți la moarte. Mai regretabil e că revoltele au fost provocate din partea inamicilor Ru-

siei și ai ordinei publice. Au primit sume considerabile, ca să provoace războiul civil și prin luarea lucrătorilor dela muncă să împedeze de a se putea trimite la timp trupe pe uscat și pe mare în orientul îndepărtat și ca să poată prevedea trupele cari plecau cu cele necesare. Inimicii Rusiei se silesc să atace autocrația și ortodoxia, cari sunt razimul Rusiei și fără cari nu poate exista. Sinodul în fine face poporul atent să fie supus țarului și autorităților și-și exprimă speranța că preoții își vor liniști turma rătăcită, ear autoritățile vor căuta dreptatea și vor apăra pe cei asupriți.

Conzul englez atacat.

Londra, 30 Ianuarie. «Daily Mail» anunță cu data de ieri din Varșovia: Cavalieriștii ruși au atacat în drum pe conzul și viceconzulul englez. După cum se vestește pe vice-consulul l'a tras jos și i-au făcut tăeturi grave cu sabia. Consulul n'a fost atins. Ziarele mai primesc știrea din St. Petersburg că ambasadorul a pornit cercetare și a provocat autoritățile, să ia măsuri spre apărarea conzului.

Clémenceau scrie în «Aurore»: «Graoza măcelurilor din Petersburg întrece toate măsacrele oficiale întâmplate în timpurile moderne de domniile lumii. Poporul s'a îndreptat cu plângeri către Țar și i-s'a răspuns prin măcel. S'a deslănțuit ura. Nu împingi nepedepsit la nedăjduire fiara din om. Lupta pe viață sau pe moarte a început».

Semi-oficiosul vienez «Fremdenblatt» socoate vrednică de plâns spaima arătată de unele cercuri birocratice din Petersburg față de mișcarea muncitorilor. Ar fi a aduce o ofenză Rusiei dacă s'ar face o paralelă cu regalismul francez dinnainte de revoluție. Atunci Franța era un stat slăbă-nog, pe când Rusia e azi o putere mare cu o organizație ferm stabilită, cu o vază neștirbită și cu una dintre cele mai mari armate din lume. Legătura dintre popor și suveran e mai intimă, sfîntită prin binecuvîntarea religioasă, astfel că ar fi o blasfemie dacă s'ar asemena uriașul imperiu cu Franța din ajunul revoluției. Nu trebuie să se treacă cu vederea că țarul a primit în Zarskoie-Selo petiția lui Gapon cu teribilele acuzări în contra birocratiei; petiția n'a primit-o, e drept, din mâinile poporului, dar din ale ministrului său, prințul Sviatopolk-Mirsky. Plîngerile poporului au ajuns așa dar la urechile suveranului. Prin urmare vocea poporului poate să-și găsească drumul la împărat. Nu lipsește decât omul care să aibă curajul să-i deschidă. În momentele mari n'a lipsit imperiului ast-fel de bărbați. Împăratul îi va găsi când va bate ceasul ce va hotărî despre dezvoltarea mai departe a imperiului.

„Neue Freie Presse“ primește din Londra următoarele: Focul din Sevastopol care a prefăcut în cenuse clădirile amiralității, se datorește unei mișcări revoluționare la care au participat marinarii, printre cari s'au manifestat cazuri de insubordonanță pe față din cauza tratamentului rău și-a hranei rele. Printre marinarii s'a manifestat un astfel de curent mai de mult; când cu trimiterea unor marinarii în Asia răsăriteană, ei au asvîrlit asupra amiralului, după discursul acestuia de adio, cu fet de fel de obiecte

Acum autoritățile maritime voiau să dărîme micile case din împrejurimile cazarmelor maritime, în cari case trăiau multe rude sărace ale marinarii. Ca precauțiune cazarmele erau ținute închise. S'a dat o alarmă și marinarii au alergat în fața locuințelor ofițerilor cu strigătul: „Jos amiralul! Jos răsboiul! Jos absolutismul!“ S'au produs ciocniri violente Grilajul de fier ce împredmunește cazarmele a fost distrus și matrozii furioși pătrunseră înarmați cu dușii de fier în locuințele ofițerilor. Aceștia fură maltratați, iar familiile lor au trebuit să fugă.

În centrul orașului au fost incendiate locuințele ofițerilor și cazarmele. Mereu răsună strigătul: *Revoluția a izbucnit!*"

În cartierul principal statul major al marinei se izbirlă de rezistența infanteriștilor; aceștia se aflau sub comanda unui sub ofițer; dar când acesta văzu printre marinari pe un frate al său refuză să comande foc. Fu arestat imediat și se dete ordin soldaților să tragă. Soldații însă traseră în vânt; nici un marinar nu fu rănit. Infanteriștii primiră ordin să se întoarcă la cazarmă, dar se revoltară și ei. Fu trimis un alt regiment, dar și acești soldați traseră în aer. Se porni în contra revoltanților un al treilea regiment, colonelul reaminti soldaților jurământul de credință. În zadar. Soldații declarară că nu vor trage focuri în marinari de oare-ce aceștia nu-și cer de cât dreptul lor. „Dacă va fi să împușcăm — strigau ei — atunci vom trage în ofițeri!” Colonelul nu mai cuteză să comande foc.

Focul în clădirile și șantierele amiralității a izbucnit în toate părțile de odată, dimineața la orele 7 când a sunat al doilea, semnal de începerea lucrului. A ars totul, până și docurile.

DIN ROMANIA.

Dl Dim. A. Sturdza, șeful partidului liberal și d-na Zoe Sturdza au fost invitați azi la un dejun intim la palatul Cotroceni de către AA. LL. RR. Principele și Principesa României.

La dejun n'a luat parte, afară, de AA. LL. RR. și micii principii, decât d-na și dl D. Sturdza.

Oaspeții AA. LL. RR. au plecat la orele 3 după amiază.

La plecarea A. S. R, Principesa Maria a oferit doamnei Zoe Sturdza un frumos buchet de liliac alb.

M. S. Regele a răspuns următoarele la felicitările adresate de P. S. S. Mitropolitul Primat, dl G. Gr. Cantacuzino, președintele consiliului de ministri și C. E. Schina, prim președinte al înaltei Curți de Casație, cu ocazia solemnității anului nou la Mitropolie:

„S'a închis un an greu, mai ales pentru țărânie, talpa casei noastre pe care trebuie să o încunjurăm cu toată dragostea.

„Nu fără grije intrăm în cel nou, care este acoperit de un văl nepătrunzător. Am însă credința că, cu înțelepciune și prevedere, vom învinge număratoarele dificultăți ce avem înaintea noastră.

„Rog pe A-Tot-Puternicul să ne ajute în eforturile noastre, să păzească scumpa noastră țară de noi încercări și să reverse bine cuvântările sale și înbelșugarea asupra holdelor noastre.

„Pătruns de această adâncă dorință a inimii Mele, vă mulțumesc călduros pentru urările așa de bine simțite ce Mi roștiți Mie Reginei și familiei Mele la începutul acestui an și din tot sufletul vă urez ani mulți și fericiți“.

Te-Deumul dela biserica luterană. Un Te-Deum solemn s'a celebrat Vineri la orele 11 a. la biserica luterană din Capitală, cu ocaziunea celei de 47-a aniversări dela nașterea M. Sale Impăratului Wilhelm al Germaniei.

Au azistat la această ceremonie pe lângă un mare număr de drept credincioși și membrii al coloniei germane, dl Dim. A. Sturdza, fost președinte al consiliului, d-nii ministrii G. Gr. Cantacuzino, T. Ionescu, Jean Lahovary, Iacob Lahovary, M. Vlădescu, Al. Al Bădărău și Ion-naș Grădișteanu; d-nii general Wartiade și adjutanții regali col. Gratzosky, locot.-colonel Volvoreanu, maiorii Greceanu și Baranga din partea M. S. Regelui; dl general Robescu din partea A. S. R. Principelui Ferdinand; dl general Culcer, secretarul general al ministerului afacerilor streine, Păclianu și Trăsnea Greceanu din ministerul afacerilor străine, Em. Rosetti-Roznovanu, Teodor Rădulescu, col. N. constan-

stantinesca, șeful statului major al corpului II, col. Al. Hiottu, comandantul pieței, etc.

Din partea legățiunii germane a azistat dl Kinderlen Wächter, ministru plenipotențiar cu dl Montblas; din partea legățiunii Austro-Ungare dl de Kalemberg, primul secretar al legățiunii, contele Bukufky și contele Larich, atașatul militar german și austro-ungar, etc.; dl Rchlawe, președintele comunității, dl Gastel președintele coloniei, etc.; d-nii Ciocărdie procurorul general și Ciuflea, primul procuror.

Pastorul Heift a rostit o predică care a fost ascultată cu religioasă tăcere.

Serviciul divin luând sfârșit, toată azistența a ascultat în picioare imnul național german întonat de corul bisericii cu acompaniamente de orgă.

La ora 12, ceremonia s'a sfârșit. După Te-Deum a urmat o recepțiune la legățiunea germană iar după aceea a fost dat un banchet de colonia germană.

Preotul Gapon.

Mișcarea națională ce se petrece acum în Rusia și care-i menită să ia proporțiunile Revoluțiunii franceze de acum o sută două-zece și șapte de ani — mișcarea aceasta, zic, în fierberea căreia scânteiază toată inteligența superioară din împărăția cea vastă și tenebroasă a țarilor, s'a înfățișat, la începutul ei, cu „Crucea în frunte”. Apostolii sfărmașori de idoli merșeră, în numele sfintelor drepturi ale omului, la cucirirea lor cu binecuvântarea dumnezească pe buze... Acela care le își luă însărcinarea de a desmetici pe țar din vraja despoticeii nobilimii oligarhice rusești fu preotul Gapon așa de tînăr încă.

El — precum se spune — s'ar fi așlând rănit și ar fi stând ascuns de frica poliției și a spânzuratilor. El — după ce văzu, ori se prefăcu că vede, tocmai la urmă, că veri-ce nădejde împărat nu mai e — proclamă rupte legăturile la sufletești între poporul muscălesc și patriarhul lui încoronat. Decî, cu Dumnezeu înaintea și cu răsturnarea cumplitului despotism în vîrfurile Crucii fulgerătoare. Căci numai astfel uriașul furnicar întinzându-se dela marea Baltică până la oceanul Pacific și evlavios până la cea mai stupidă superstițiune — mulțămîta geții țarilor de a-l înbăta cu tîmîie și a-l speria cu moaște de tot soiul de schimicî — s'ar putea răscoli de mințile revoluționare. Dacă „ueasul pentru revoluție“ nu vine dela pravoslavnicul Autocrat pămîntesc, el se primește și numai de Dumnezu contra semnat...

Prezența unui preot în capul Revoluțiunii acesteia fu înțeleasă ca o diplomatică șurubărie și nici „popa Gapon“ nu-i atîta de naiv, ca să-și ia „misiunea religioasă“ în serios. El e, în realitate, cam tot atîta de tolstoian pe cât Tolstoi e un creștin luminat de adevăratul spirit umanitar lămurit, însă cu filosofia eschatologică a evanghelistului Ioan...

Fără preotul Gapon, lucrătorii poate că nu înaintau cu atît bărbăție spre gura puștilor; fără blagoslovenia lui poate că nu se uitau la Bobotează, niște granate în niște tunuri de paradă. La îndemnul preotului Gapon a curs și va curge mult sînge, dar și — în mare parte — apostasiei lui îi va datorî Rusia liberarea de sîntii ei tirani.

Artă poporană.

Toate neamurile pămîntești își au firea, destoiniciile și slăbiciunile lor particulare, cari împreună constituiesc caracterul distinct al fiecăruia, în parte.

Din istoria omenirei am învățat să știm, să cunoaștem, să admirăm și să plîngem diferitele neamuri ce au fost și sunt pe globul pămîntesc; și am învățat îndeosebi să venerăm pe acelea neamuri, cari din darul lui Dumnezeu lăsat-au omenimei momente de a lor înălțime și sublimitate morală și artistică.

Intre neamurile hărăzite să împlinescă misiune, să se valideze în lume, fără îndoială este nu între cele din urmă neamul nostru românesc.

Și dacă în grele veacuri el nu s'a putut acum valida ca o forță organizatoare și creatoare în istoria omenirei, dar s'a conservat conservându-se a susținut și dezvoltat la viață sa comori de ale artei.

Popor eminent artistic, poporul românesc, care a stors admirația lumii prin frumusețea doinei, de-a pururea a fost măiestru și al artă pitorești, — de pe care, spre mândria și măgărea noastră, s'a ridicat acum o perdea, acoperea bogăția productelor...

E vorba de „Albumul artistic“ publicat de comitetul Reuniunii agricole române din Sibiu. Dl *Dimitrie Comșa*, președintele reuniunii, înțelegând marea serviciu ce îl face românismului cu o lucrare de asemenea natură, cu o neobicinuită râvnă și perfectă începere a lucrat un șir de ani, pentru a aduna modele de țesături și lucrări cu acul, lucrări de țărâna română, din vremuri vechi și până în zilele noastre.

Rezultatul muncii sale conștiente este, avem înaintea noastră „Albumul artistic“, care cuprinde, pe 40 cartoane, 284 broderii și țesături ademenitor de mîndre, prin coloratură, structura și peste tot prin arta lor; artă poporană română, în modele adunate din 20 cotate, mai mult de 100 comune, adunate dela casele române, lucrul mînilor țărâncei mîne, din patria noastră ungară.

Sufletul ni-se înalță și inima tresaltă, zînd atîta bogăție de artă eșita din mîinile țărâncei române și atîta varietate armonică plămîuirii sufletului ei artistic.

Și cu adevărat, mândria noastră de a fi acestui popor împodobit cu atîtea daruri rești ni-se întărește și ne înalță cu atît mai crezătorî în rostul acestui neam al nostru, cît adevărat este, că acel neam care astfel însușiri a primit dela Tatăl cel ceresc, este la o înaltă misiune în lumea omenească.

Căci numai unde este bogăție sufletească este substrat de mîrire; iar arta este cea înaltă podoabă a unei vieți sufletești.

Arta poporană română ridică poporul nostru la acea înălțime, la care numai aleșilor este dat să fie.

Și cu oare-care căldură ni-se umplează sufletul, la ecoul îndepărtat, ce par'că răsună alte vremi: „... și mai ales neam nu va...“

Lista binefăcătorilor

La edificarea noiei biserici gr.-or. din Salciua de jos.

1. Dela parohia Remei tractul Peștea: Mihail Bere, preot, Ioan Bere, învăț., Ioan Tului Stefan, câte 2 cor.; Vasilie Blaga, Oana a lui Mihail, Teodor Fodor, Ilie Blaga, câte 1 cor.; Vasilie Bradea, 60 fil.; Ioan Brindos, 30 fil.; Stefan Bradea, 20 fil.; Gavril Coste, 20 fil.; totală 11 cor. 30 fil.

2. Dela parohia Seghiste tractul Vășcă: Popoviciu Daniil, 20 fil., Miron D., 40 fil., Teodor, 20 fil., Murg Vasilie, 20 fil., Pavel Ned 10 fil., Aurel Andru din Chisau, 20 fil., Terent Popa, 10 fil., Terentie Popoviciu, 1 cor., Popoviciu, preot 2 cor. Suma totală 3 cor. 40 fil.

3. Din parohia Slatina Mureșană preotul ratul Radnei dela preotul Damaschin Medre, ma de 5 cor.

4. Din parohia Ciurnegiu tractul Tîl dela Iosif Roxin, 2 cor.; Paul Pop, 1 cor. P., 2 cor.; suma totală 5 cor.

5. Din parohia Șimand tractul Chișiner Augustin Beleş, preot 4 cor.; Ioan Volentir vătător, Maximilian Leucuța, preot, Pavel Ște inv. și Ioan Miclăuș, câte 1 cor.; Petru Amp 40 fil., Pascu Tătar, 50 fil., George Suciu. 40

1) Prețul unui exemplar 56 cor. în rate 60 cor. anume, rata I. 30; II și III 15 cor.

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul igienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I, vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de falci. Tură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu ment, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porț și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și bilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dint dantură întregă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o dur

Teodor Mornăilă, 50 fil., Ioan Mornăilă, 50 fil., Floare Ungurean, 40 fil., Mornăilă Izidor, 2 cor.; Stefan Rujea, 1 cor.; Floare Ciobota, 40 fil.; Teodor Misca și soția 1 cor.; Angel Vasilie 20 fil., Floare Ohis, 40 fil., Suma totală 15 cor.; 70 fil.

6. Din parochia Fechetetău tractul Peștesului: Bulzan Vasiliu, preot 2 cor.; Mirze Vasiliu, 20 fil., Malau Todor, 40 fil., Avram Petre, 10 fil., Bulzan Aron, 2 cor.; Tripon Todor, 40 fil., Criste Todor, 40 fil., Avram Togyer Lili, 20 fil., Sos Onița, 20 fil., Avram George, 20 fil., Cicor Petre, 20 fil., Piscoiu Floare, 40 fil., Cristea Petre, 20 fil., Albitir Mărie, 10 fil., Brinduşan George, 20 fil., Budosa Gavril, 20 fil., Tripon Georgiu, 20 fil., Avram Ivan, 20 fil., Balaş George, 20 fil., Puscos Anuța, 41 fil., Cicort Georgiu, 20 fil., Criste Petru, 40 fil., Pascolau Teodor, 40 fil., Ilie Oana, Bente Andrei, 40 fil., Criste Tințu, 20 fil., Mirze Nuț, 20 fil., Gabriel Mihai, 30 fil., Avram Indreiu, 20 fil., Avram Orniț, 20 fil., Gabriel Indreiu, 20 fil., Mirze Nuț, 40 fil., Criste Vasilie, 40 fil., Alb Ioan, 1 cor.; Mirze Stefan, 20 fil., Tripon Ioan, 20 fil., Coluț Mihai, 20 fil., Gabriel Teodor, 20 fil., Cobuț Nuț, 20 fil., Dinga George, 10 fil., Cristea Nuț, 20 fil., Piscoiu Stefan, 20 fil., Cote Stefan, 20 fil., Duga George, 20 fil., Mirze Mihai 20 fil., Avram Mihaiu, 20 fil., Mirze Ana, Serenț Gavrița, 1 cor.; Botba Gligor, 20 fil., Albitir Ana, 10 fil., suma totală 17 cor. 10 fil.

7. Din parochia Bucșa tractul Peștesului: Vasiliu Bulzan, cleric 1 cor.; Ilie Mitru a Flori, Bulzan Georgiu, Vasilie Ilie, Florian Bulzan, câte 20 fil., Jurca Georgiu, 30 fil., Rusoliu, Ilie 20 fil., Teodor Popa, 1 cor.; Sărăcuț Mihai, 20 fil., Rus Teodor, 20 fil., Ilie Mihaiu a Lupului, 20 fil., Ilie Andrei, 30 fil., Rus Nuț, 20 fil., Codoban Petre, 20 fil., Mirza Mirie, 40 fil., Onuț Gavrilă, 20 fil., Jurca Todor, 20 fil., Ilie Ioan S., 50 fil., Sărăcuț Floare, 20 fil., Secan Floare, 20 fil., Mărioara Popa, 1 cor.; Secan Ilie, 30 fil., Abrudan Teodor, 20 fil., Jurca Marie, 10 fil., Ilie Gavrița, 20 fil., Secan Gligor, 30 fil., Jurca Oana, 20 fil., Ilie Petre N., 20 fil., Ilie Mihai, 20 fil., Ilie Teodor P., 20 fil., Jurca Mihai, 20 fil., Jurca Mihai, g. 10 fil., Ilie George T., 20 fil., Alb Petru, 20 fil., Florean Ilie, 20 fil., Flore Bulzan, 20 fil., Ioana Ilie, 20 fil., Ioan Bulzan, Feketeto 1 cor., suma totală 11 cor. 60 fil.

8. Din parochia Musca tractul Șiriei, George Popescu, 2 cor.; Ioan A. Muntean, 40 fil., Ioan A. Muntean, 40 fil., Ioan Câlb, jude 1 cor.; George Châlb, 1 cor.; Teodor Gurban, 40 fil., Georgiu A. Muntean, pedagog 10 fil., Dumitru Teodor, 40 fil., Savu Chib, 1 cor.; George Moț, 14 fil., Loscut George, 1 cor.; Pavel Moț, 10 fil., George Chib 20 fil., Teodor Chib, 50 fil., Florea Chib, 20 fil., Ioan Bodea, 20 fil., Petru Chib, 10 fil., Blidar Petru, 20 fil., Ioan Moț, 10 fil., Ioan Ordelean, 6 fil., Pavel Mihai, 40 fil., Moț Mitru, 20 fil., casa bisericeii din Musca 1 cor.; Damian Mihai, 40 fil., suma totală 11 cor. 10 fil.

9. Din parochia Capruța tractul Radnei. Dimitrie Mou, preot 3 cor.; Petru Binchiciu, inv. 50 fil., Teodor Cosma, comerciant 2 cor.; Aurelia Maci, 2 cor.; comuna bisericească 3 cor.; Ecaterina Crisnic, preoteasă văd. 1 cor.; suma totală 11 cor. 50 fil.

10. Din parochia Surdna presbiterat Peștesului. Dela George Onciu Para și soția, Gustav Bibescu și Dimitrie Mangra, câte 2 cor.; Ioan Vesi Sozari și Teodor, Floru, câte 1 cor.; Const Haiduc, 60 fil., Ioan Fodor, Dimitrie Vesi și Ioan Haiduc, câte 40 fil., Teodor Costa, 28 fil., Ioan Petrica Stef, Petru Iovan, Ioan Pasca, George Vesi, Ioan Copil, Gligore Cociubo, Alexă Ardelean, câte 20 fil., Sincean Todor, 10 fil. suma totală 12 cor.; 58 fil

11. Din parochia Gruin (Gruepi) ppresbiteratul Belințului dela R. O. D. Iosif Lazarescu, paroch 2 cor.

12. Din parochia Nucherediu (Mékberék) ppresbiteratul Tincei dela P. O. D. ppresbiter Nicolae Roxin, suma 4 cor.

13. Din parochia F. Talpoș ppresbiteratul Tincei, dela d-șoara Elena Tibru, suma 2 cor.

14. Din parochia Oena pe fer (Vaskoh) ppresbiteratul Bogșei-Montane: dela Const. Păusan, preot, și Alexandru Păunescu, câte 1 cor.: Alex. Bocean și Const. Păunescu, câte 50 fil., Isvernar Atanasie, Petru Grania, Nicolae Boulescu, Aurel Tisnuar, Aurel Closau și Nicolae Potocean, câte 20 fil. suma 4 cor. 20 fil.

15. Din parochia Lugoșului inferior ppresbiteratul Peștesului s'au adunat cu totul 5 cor.

16. Din parochia Obabaforgaciu ppresbiteratul Peștesului au contribuit; Andronic Magher preot, Georgiu Magher, paroch, Const. Mihai, inv., și cu discul câte 1 cor.; Nicolae Nuluc, 50 fil. Nic. Sârb, Const. Cămponeiu, Antifa Radu, câte 40 fil. Dionisie Cămponeiu, Dimitrie Iliș, Georgiu Morariu. Dochin Roșia, Nicolae Stancu. Ioan Radu, Rusaliu Balan, Ioan Cămponeiu, Gașpar Dionisie, Ioan Sârb, Nic. Stancu, Dimitrie Crista, câte 20 fil. Paun Golosie 10 fil. suma totală 8 cor. 20 fileri.

17. Din par. Bacamezeu ppresbiteratul Lipovei: George Murarescu, 2 cor.: Biserica din loc și preotul Laurențiu Barzu și Dimitrie Remeșan, câte 1 cor.; Antoniu Sirca, 60 fil., Rujen Toma și Filip Dumitru, câte 40 fil., Toma Murarescu, Avram Popoviciu, Partenie Simon și Maria Mager, câte 20 fil., suma 7 cor. 10 fil.

18. Din parochia Halmagel, ppresbiteratul Halmagiului: Grigorie Nicula, 30 fil., Ioan Nicula, preot 28 fil., Herța Tripon, Veselie Golea, Irimie Nicula. Maria Tot, Ioana Mătorca, Leontin Golea, Ioan Basa și Nicolae Banciu, câte 20 fil., Petru Gligorescu, Ilie Colfu, Ioan Matia, Veselie Golea, Toma Morariu, Șofron Golea, Teodor Banciu, Veselie Banciu, Nicolae Colfu, Parascheva Moțu și Mihai Nicula câte 10 fil., Alexandru Popescu 8 fileri.

Tuturor acestor binefăcători subscrișul în numele comunității bisericești aduce cele mai adânce simțite mulțumiri, dorind, ca Dumnezeu se le înlocuiască înzecit ceea-ce au dăruit.

Salciua de jos, la 16 Ian. 1905.

Romul Gomboș.

Răsboiul ruso-japonez.

Tokio, 29 Ian. Generalul Oyama anunță că Rușii în 25 l. c. au înaintat pe termen drept al râului Hun. În ziua următoare au înaintat Japonezii. Au respins atacul rușilor îndreptat contra Ciōnciccadni. La Hailuitai lupta se continuă.

St. Petersburg, 29 Ian. Agenția telegrafică din St. Petersburg anunță din Maturan cu data de ieri: Trupele ruse au folosit ziua de ieri, ca să întărească punctele strategice. În 25 și 26 Japonezii au fost siliți să se retragă din terenul dintre Hunho și Sanho, de către cavaleria rusă. Satul Sunapu de pe termen stâng al râului Hun a fost ocupat de regimente rusești. Trupele se luptă admirabil.

St.-Petersburg 29 Ian. Agenția telegrafică din St.-Petersburg anunță din Cinjamutung cu data de 27: În centru și în aripa stângă e liniște perfectă. Numai aici și acolo se aude câte o detunătură de tun. Se sunește că artileria japoneză și-a trimis o parte mare la aripa stângă. Dinspre extremul aripei drepte a Rușilor s'a auzit azi dimineață împușcături de tun.

Ciocnirea dela Sandepui ține și azi. Azi e viscol mare.

Din Sahetua se vestește: Aici e liniște completă. Detailurile ciocnirii dela Sandepui lipsesc. Generalul Micsenko e rănit la picior, dar tot luptă mai departe.

St. Petersburg, 31 Ian. Agenția telegrafică din St. Petersburg anunță din Sake-tum. Trupele cari au atacat în 26 l. c. Sandepul a ocupat cea mai mare parte a satelor întărite.

Au pierdut 24 ofițeri și 1600 soldați. Părțile ost-vestice ale satelor cari sunt mai bine întărite, Rușii nu le-a atacat și de aici se foloseau de tunuri și arme mecanice contra rușilor. Trupele ruse au părăsit Sandepul și au început din nou să dea foc de tunuri.

Londra, 30 Ian. Corespondentul lui Daily Mail a fost în zilele trecute în Garscoe Selo, unde a vorbit cu un înalt funcționar. Acest funcționar i-a spus că țarul e

serios bolnav, și mereu se sfătuiește cu ministrul și cu generalii. Probabil că sfârșitul sfătuirilor va fi, că războiul din orientul îndepărtat va lua o întorsătură decisivă, de oare-ce și acei ce cu câte-va zile înainte pretindeau continuarea războiului, acum dau zor unanim pentru a se încheia pace.

— Se pare că Japonia înșgheabă o flotă pentru a ținea piept Rușilor, dacă Rojdestvenski ar birui-o pe ceea ce s'a trimis în potruva lui.

— Soldații ruși par a nu ști de regula de căpelenie a instrucției militare, că soldatul înainte de toate trebuie să biruie pe dușman și că n'are a se îngriji de cei ce cad morți sau răniți în jurul lui. Un corespondent al lui „Le Temps“ scrie c'a văzut cu mirare adesea regimentele topindu-se din pricină că pe un rănit îl luau patru sănătoși să-l ducă la ambulanță și alți doi duceau pușca și ranița, așa că pentru un soldat rănit plecau 6 teferi din luptă. Altă observație face asupra lui Kuropatkin, care la Șaho s'a încăpăținat a comanda singur pe toată linia de bătaie ce-a făcut ca unele regimente din foc să fie nimicite de Japonezi fără ca rezervele, cari erau în apropiere să le vie în ajutor, de oare-ce comandantul lor trebuia să se miște numai la porunca lui Kuropatkin și până să-i meargă stafeta și să vie răspunsul, regimentul a trebuit să se retragă.

A treia observație e că soldații ruși sunt foarte vitezi îndărătul întăriturilor, în poziții. Așa de înrădăcinată e la ei deprinderea de a se bate numai apărași cu șanțuri etc.. În cât în loc de front zic „poziții“ adică poziție întărită. Calitățile însă cerute pentru războiul defensiv nu ajung de loc pentru cel ofensiv, unde se cere o inițiativă și o dezvoltare individuală superioară, plus dibăcia de a se folosi de neregularitățile terenului pentru a se feri de focul dușmanului. Japonezii au toate însușirile trebuitoare unor militari și au dovedit-o în acest războiu și'n ofensivă. Rușii însă erau cu totul desorientați când cu ofensiva din urmă a lui Kuropatkin.

Corespondentul mai constată că tunarii ruși au învățat mult în acest război. La Ialu și Vafangku au făcut toate greșele ce se pot face. I. deosebii la Vafangku (când cu încercarea lui Stackelberg de a pătrunde spre Port-Arthur) așezau tunurile pe muchi de dealuri, de puteau fi aflate lesne, le lăsuau noaptea pe loc și a doua zi Japonezii le știau pozițiile; le înșirau prea resfirate așa că nu puteau concentra focul etc. Mai pe urmă au făcut progrese.

Deci nu pricepera le lipsește tunarilor ruși, ci școala.

— Baronul Suyematsu, om de stat japonez, zice următoarele: „Istoria Rusiei dovedește că întinderea ambițioasă a unui stat cășunează la urma urmei prăbușirea lui. Despre viitor n'ar voi să se pronunțe. Nu e lezne de văzut ce efect ar putea avea turburările năuntrice din Rusia asupra puterii oștilor. Un lucru e de știut dacă turburările vor muia cerbicia partidului războiului său îl va mai întări. Mișcarea e prea puternică pentru a rămânea fără efect“.

— În fabrica de arme, fosta a lui Loewe, se fabrică, după spusele lui „Berliner Tageblatt“ 500 de tunuri Maxim pentru Rusia. O parte din ele sunt pentru purtat cu oameni, altele pentru cai.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 31 Ianuarie n. 1905.

— **Lămurire.** În raportul nostru dela Caransebeș s'a amintit de neofitul »liberal« Dr. Brediceanu. Ca nu cumva să se creadă că susamintitul domn ar fi din familia binecunoscută și stimată Coriolan Bredicianu din Lugoj, însemnăm că neofitul »liberal« se iscălește Dr. Brădicianu.

— **Petițiune contra mandatului contelui Tisza din Belváros.** Aderenții contelui András Gyula, care se știe a căzut numai cu 51 voturi în Belváros, față de contele Tisza, vor ataca cu petițiune la Curie mandatul contelui Tisza. Petenții au numeroase dovezi de corupții, presiuni și alte ilegalități comise în favorul lui Tisza.

— **Presidiul Dietei** se compune se înțelege din șirele majorității, iar majoritatea formând-o kossuthiștii, aceștia își vor alege pe oamenii lor la prezidiu. În clubul kossuthiștilor s'a și făcut vorbă despre aceasta. Ei vor să aleagă prezident pe contele Apponyi Albert. Vroiesc prin aceasta să-i dea oarecare satisfacție lui Apponyi, care în rândul trecut a fost, așa zicând alungat dela prezidiu.

Apponyi nu va primi prezidiul, pentru că voește să fie liber. În locul său vor pune de prezident pe *Gulner Gyula*, iar de viceprezidenți pe *Iusth Gyula* și pe *Barabás Béla*. Custode al Camerei va fi ales *Krasznay Ferencz*. Prezident de ancienitate va fi *Madarász Jozsef* cel mai bătrân deputat, care în ședința întâi a Dietei va declara din scaunul prezidial *lex Daniel, de invalidă*.

Ce timpuri!

— **Maxim Gorki la spânzurătoare.** (Telegramă). Toată lumea civilizată e cuprinsă de groază și durere în urma știrii că genialul scriitor *Maxim Gorki* va fi osândit la moarte. Și de ce? Fiindcă a înzânit să expună țarului soarta tristă a poporului. După o telegramă din *St. Petersburg* guvernorul *Trepov* ar fi declarat că-l spânzură fără îndurare. Acum, după ce *Trepov* a înăbușit revoluția cu sânge și foc, și în capitală e liniște aparentă își începe operațiile în urma cărora *Maxim Gorki* e prima jertfă. Și «*Vorwärts*» din *Berlin* are știrea, că *Maxim Gorki* va fi dus la *St. Petersburg* ca prizonier și dat pe mâinile gădelui.

Necrolog. Sofronie Clipiciu preparand de cursul IV după un morb greu a încetat din viață Sâmbătă în 15/28 Ian. a. c. în comuna Parța în etate de 19 ani, lăsând în doliu pe nemângăiații săi părinți *Simeon* și *Iconic Clipiciu* și o soră *Elisabeta*. Inmormântarea i-s'a făcut Duminică în 16/29 Ian. prin Preotul local *I. Russu*; ear funebralele le-a cântat *Reun. de cânt.* din loc. La actul înmormântării au luat parte pe lângă aproape toți locuitorii comunei și *A. Nevrinceanu* înv. în Șag, precum și patru elevi ai preparandiei gr.-or. rom. din *Arad* în persoanele: *Gavril Cosma*, *Teodor Bucurescu*, *Gavril Oros* și *Petru Ciu prep.* curs IV. dintre cari *G. Cosma* prin cuvinte duioase într-o cuvântare a luat în numele răposatului ultimul adio dela întristații părinți, dela nemângăiața-i soră și dela toate rudeniile și prietenii. Dzeu odihnească sufletul ear întristaților părinți le trimite mângăiere din ceri.

— **Invitare la petrecerea muncitorilor împreună** cu reprezentațiune teatrală ce se va arangia în *Mehala* în localitatea ospătării *Filip Grünberger Lipkovicti* „La soare“ Sâmbătă în 11 Febr. 1905. La care vă invită respectuos, Comitetul arangiator. Inceputul la 8 oare seara. Intrarea de familie 1 cor. de persoană 50 fill. Suprasolvirile și daruirile benevole se primesc cu mulțămită și se vor cvita pe calea jurnalistică.

— **Concertul din Dalboșeș.** Reuniunea noastră de cetire și cântări a arangiat în 6/19 Ian. a. c. o petrecere-concert împreună cu teatru, care a succes pe deplin. Că aceasta petrecere a succes atât de bine laudă se cuvine Dnui preot din loc *Ilie Imbrescu*, vicepreședintele reuniunii și conducătorul corului. Cântările cu cari s'a produs corul s'au cântat frumos încât să le tot auzi cântând, și foarte mult au plăcut publicului. Dar îndeosebi a plăcut publicului piesa teatrală „*Granicerul*“ de *Dl Ioan Velovan*, o piesă foarte potrivită pentru diletanții săteni. Mulțămire autorului, rugându-l, că astorfe! de piese să le mai dea lumină și să ne mai înbogățească literatura teatrală cu piese populare.

Rolele și le-au predat toți diletanții așa de bine și corect, încât auditorii au rămas încântați și așa cred că ar fi fost în stare a câștiga deplina plăcere chiar și a unui public orășnesc. Laudă și mulțămită tuturor diletanților.

Succesul material încă a fost mulțămitor, deși anul e destul de lipsit și timpul de tot nefa-

vorabil. În gerul mare totuși au participat așa de mulți încât era tixită sala de public, dela care a încurs suma totală de 140 cor. S'a spesat 82 cor. Cu ocașiunea aceasta ne-a trimis ca suprasolvire: *Dl Iosif Stojanel* major în pensiuie 5 cor. *Dl N. N.* 2.40 cor. *Dl Ilie Micicoi* înv. în *Sopotul-nou* 1 cor. *Dl Ign. Spärger* 2 cor. Primească *Dlor* mulțămită și pe această cale-

Dalboșeș la 13.26 Iau. 1905.

Petru Budescu
secretar.

— **Expoziție.** După cum se știe la *Liège*, în *Belgia*, se va deschide o expoziție universală.

Comisia însărcinată de „Asociația petroliștilor din România“ a se ocupa cu chestia participării României la această expoziție a trimis o circulară tuturor petroliștilor din țară rugându-i să ia parte a această expoziție.

Comisiunea pune tot de odată în vedere a nu trimete spre expunere benzină și uleiuri lampante cari sunt materii lesne inflamabile; insistă însă a trimete pe lângă alte obiecte și un memoriu care să conțină istoricul înființării, progresului și stadiului în care se află actualmente exploatarile sau fabricile d-lor, precum și diverse fotografii, planuri ale instalației, tabele grafice, date statistice relative la mersul lucrărilor și al producției petroleului.

— **Subscripție.** La *Paris* ziarele „*Petite Republique*“ și „*L'Humanité*“ au deschis liste de subscripțiuni în favoarea victimelor din *Petersburg*.

— **Expoziție internațională culinară.** Intre 1 și 16 Martie 1905, va avea loc la *Palatul de Cristal* din *Lipsea* o expoziție internațională culinară, la cari se pregătesc de pe acum să ia parte mari cofetari, restauratori și diferiți alți fabricanți de alimente și băuturi din întreaga lume.

— **Electricitatea contra filoxerei.** „*Gazeta de Frankfurt*“ aduce știrea, că *dI I. Fuks* din *Portoferraio*, proprietarul unei vii de pe insula *Elba* susținând că ar fi vindecat-o pe aceasta de filoxeră prin electricitate, a dobândit permisiunea de a face o experiență cu electricitate într-o vie din orașul *Frankfurt*, pentru a dovedi întru cât electricitatea poate avea înfrunzire asupra creșterii și dezvoltării viței de vie.

— **Marconi**, inventatorul telegrafului fără sîrmă, s'a logodit cu principesa *Giante Ruspoli*, a cincea și cea mai tinără fiică a principelui *Ruspoli*.

Mireasa este odrasla uneia dintre cele mai vechi familii și e una din cele frumoase fete a Romei. Familia princiară *Ruspoli* era în totdeauna de partidul papei și viitorul soț al lui *Marconi* ocupă un înalt rang la curtea papei *Pius X.* *Marconi* a mai fost într'un rînd logodit, cu o tinără americană. Logodna însă s'a desfășurat.

— **Dela curtea chinezească.** Când împăratul *Kuangsu* al Chinei a acordat de curând unui mandarin din *Șang-hai* o audiență, el auzi spre uimirea sa că se află traduceri în chinezește a unui mare număr de cărți importante scrise în limbile europene. El ordonă îndată ministrului casei imperiale ca să trimeată un funcționar la *Șang-hai*, cu singura misiune de a cumpăra atâtea traduceri cât va putea dela librăriile chineze din acel oraș. Fiul cerului nu prea văzuse opere de asemenea natură în ultimii ani. Când însă un alt mandarin i-a dedicat odată o asemenea carte, el o citea cu mare zel. Fiind însă că curtea îngrijea ca să nu ajungă asemenea cărți până la el, cu deosebire cele privitoare la revoluțiune sau reforme, el primea foarte puține și foarte neînsemnate cărți.

Acum lucrurile se schimbă. Împăratul, a dat un avertisment sever funcționarului însărcinat a-l ține în curent cu bibliografia și a ordonat ca un credit de 70.000 taeli, adică 240.000 franci să stea la dispoziție pentru cumpărarea unor asemenea traduceri.

— **Succesiunea unui cerșetor.** În orașul irlandez *Quecarstown* a sosit zilele acestea știrea din *Honolulu*, care spunea că a murit acolo un anume *Galbraith* în vîrstă de 80 ani lăsând o avere de o jumătate de milion.

Acest om a trăit toată viața sa ca cerșetor. A rămas un testament prin care lasă averea sa unor rude îndepărtate și unor amici ai săi din tinerețe din comitatele irlandeze *Belfast* și *Galway*, cari de mult îl crezuseră mort. Nepotului său care trăia asemenea în *Honolulu* și care nu se împăca bine, i-a lăsat numai o rentă anuală

de 720 franci. Acesta a atacat acum testamentul cerând anularea lui.

— **Un predecesor al lui Lebaudy.** Știrea tragică al imperiului *Saharei* amintește aventură care seamănă până la un punct cea a lui *Lebaudy*.

Acum vre-o douăzeci de ani un ofițer armata belgiană concepu planul de a funda nou imperiu. Era pe timpul când se fixau nițele noului stat *Congo* pe baza tratatului *Berlin*. Se întâmplă că o stațiune, cea *Karema*, care se afla sub supravegherea locotenentului *Storms* din infanteria belgă să fie separată de statul liber. Ce a făcut locotenentul *Storms*? A eșit îndată din armă și s'a proclamat propriomotu împărat al statului *Tanganyka* sub numele de *Emil I.* De atunci nu s'a mai auzit nimic nici despre stat și despre împărat. Ce s'a făcut cu dânsul nu știe.

— **Înălțimea valurilor mării.** Institutul hidrografic din *Washington* publică rezultatele măsurărilor, pe care acest institut le-a făcut al valurilor mării atât în mijlocul mării cât și pe coaste. Înălțimea medie a valurilor în *Ocean Atlantic* e de 8 până la o înălțime de 13 metri, și cele mai înalte valuri pe timpul furtunilor nu trec de 15 cel mult 16 metri. Lungimea valurilor însă deferă. Valul mediu are o lungime de 170 metri dar în timpul furtunii sunt valuri de 1000 metri lungi. Repezițiunea lor e de 70 kilometri pe oră. Suntem deci departe de valurile nalte ca dirile mari.

— **Moștenirea pisicilor.** Două pisici moștenit 250 de dolari pe care le-a lăsat păna lor *Margareta Perry*, decedată zilele acestea la *Tarrytown*.

Cu această sumă pisicile trebuiesc îngrijite până la moarte.

— **O sărutare ca mijloc de corupere.** Zilele spanioale vorbesc de o afacere dintr-un mai curioasă.

La o alegere parțială o doamnă foarte frumoasă din *Segovia*, care desfășurase un deosebit pentru unul din candidații, a intrat în conflict din această cauză cu tribunalul local. Ea e acuzată în adevăr, că, pentru a câștiga pe un funcționar să voteze pentru candidatura ei, i-a dat o sărutare. Par fi corupt cu o sărutare. Și cum la acest act de corupțiune foarte față și martorii, cercurile juridice s'au foarte curioase dacă se va aplica frumos articolul penal care prevede închisoare până la șase luni și amenda pentru cei care vor influența asupra alegătorilor prin promisiuni sau daruri, mai cu seama că funcționarul corupt ar fi zis că sărutarea primită pentru el și săruștea mai mult de o mie de lei.

Bibliografie.

1. *A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de la teasa schiță biografică*, Blaj 1890, broșură de pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Cestuni din dreptul și istoria bisericii mănăstiri unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. scrisă de *Dr. Alexandru Grama*, costă 1 cor. fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de *Dr. Augustin Bunea*, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-K* (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite Roma*, în Schematismul arhidieceșei de *A. B. și Făgăraș* pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru* din *Sibiu* 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadu Geoagiului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1902, 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Nicolică*, sau istoria Românilor transilvăneni din 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. fileri (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, vers.* Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografin din *Blaj* (*Balázsfalva*) ori dela autorul dându-se banii înainte, — ori contra ramburs.

*

— Atragem atenția on. public asupra anunțului lui *Igaz Sándor*.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI și RECLAME.

Prea stimat Public!

Imi permit a Vă atrage binevoitoarea atenție asupra

localului meu de delicatesses

se va deschide la 10 Ianuar, unde-mi voi valida bogatele experiențe câștigate ca șef de lină în Budapesta, Viena, Belgrad etc.

Locul meu, va fi provăzut cu delicatessuri indigene și din străinătate precum și cu mâncări reci proprii, de toată soiurile.

În alt apartament al locului este culina caldă, de unde la comandă transportez cele mai bune mâncări și la locuință.

Tot felul de Dejeuneert, Dineuri, Jour, Soirée, Bonfiet și alte comande esecut prompt și cu eleganță.

Deiszler József

Comersant de delicatessuri, elevul bucătarului de odinioară alui Pohl Károly.

Arad, Piața Libertății Nr. 20.
(Palatul Nádasdy)

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Nr. Telefonului 63.

Cărbuni de peatră

de Petroșeni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tatra.

Briquette de cărbuni

„ILSE“

de Prusia

448

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai culante cu transport la

RÓTH JÓZSEF

— întreprindere de transport de mobile. —

ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

Primul

și singurul institut de specialitate p. spălarea și curățirea rufelor

306

al lui

Bettelheim K.

ARAD, Aulich Lajos-u. 2.

Nr. Telefonului 184.

Igaz Sándor

382

ciasornicar și giuvaergiu.

— ARAD, Piața Libertății —

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Ujházi Ede

giuvaelier

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utca 1. (Andrássy-tér.)

(gravări de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giuvaere, tot felul de reparări abatjour etc. Schimbări de aur și argint conform cursului de zi.

Comande din provincie să execută prompt.

Asortiment de articoli de optică.

Reparări de oroloage.

464 Prețuri culante.

Atențiune la firmă!

S'a deschis

Bazarul de pe piața Libertății

unde se vind pentru prețurile cele mai culante tot felul de obiecte pentru

cadourii de crăciun și anul nou

precum: ciorapi, tricouri, jucării, obiecte pentru fumat, săpunuri parfumate, ciorapi pentru bărbați, dame și copii, giamantane de școală și piață, măsae și batiste alte multe lucruri alese pe cari nu le înșirăm aci.

Cu deosebită stimă:

450

Rosemberg József

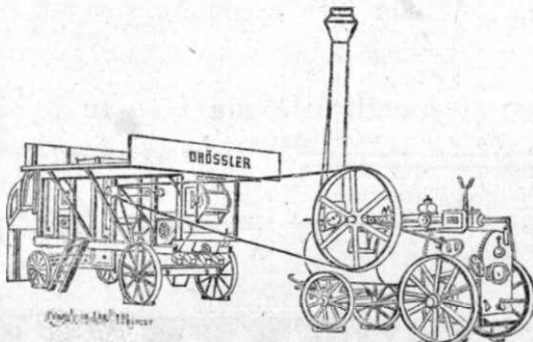
BAZARUL CEL MAI IEFTIN!

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, imblăcee cu vapor, imblăcee de mână și (járgányos) motoare de ulei crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfă solidă, pe lângă condițiunii favorabile de plată. —

Se trimit cataloage de preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

CIOBAN TEODOR

măstru zidar diplomat.

ARAD, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Aven onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materii ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, faceri de buget pentru prețuri foarte ieftine.

289

Cu toată stima:

CIOBAN TEODOR.

HEGEDÜS JÓZSEF

ciasornicar ARAD. juvaelier

— Piața Boros Béni și colțul străzii Nádor. —

Chronomètre Alpina

Cel mai ESCELENT ciasornic al veacului.

Union Horlogère BIENNE-GENÈVE.

Cadouri de Crăciun și Anul nou. Prețurile cele mai ieftine.

495

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșata de pe nas și de pe mână. Mijloc mai bun pentru obraji și mână aspre nu există.

☉ ☉ **Efect instantaneu.** ☉ ☉

Pretul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

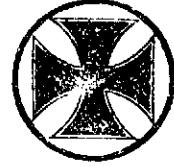
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătăre de inimă, sgârșiri de inimă, astma, anul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischiaz, uduul la pat, influența, insomnis, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, ca în tratarea normală a medicilor se vindecă prin electricitate însușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp, ci introduce conținutul în corpul omenesc binefăcătorul rent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, pe de altă parte e cel mai bun seut contra tremolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta”, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut și apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Pretul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Pretul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constitutie foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru toți străinătatea e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42.
colțul str. Kálmán

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA”

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebrele, cărți de vizită, etc. etc.

☉ ☉ *Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.* ☉ ☉

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsuneț acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.